

Sökte metoder mot utanförskap

HAPARANDA Under en tvådagars konferens i Haparanda sökte deltagarna vägar för att förebygga livslångt utanförskap.

Ett 70-tal personer från i huvudsak skolans och socialtjänstens värld i östra Norrbotten deltog i konferensen.

Syftet var att hitta nya grepp för att förebygga utanförskap – missbruk, psykisk sjukdom, arbetslöshet/långtidssjukdom, kriminalitet och så vidare. Och målet uppges vara att rädda individer och samhällets ekonomi.

– Om man minskar utanförskap ökar man också tillväxten, slog temaledaren Yngve Berg, från SKL, fast och berättade att idén är att barn/ungdomar finns i ett sammanhang, som är avgörande för om de ska lyckas eller inte.

De fyra sammanhangen (som konferensen också kom att fokusera kring) är familjen, skolan, fritiden och arbetet.

Familj och skola

Yngve Berg uppgav att en-

ligt Bris är de problem som ligger i topp relaterade till just familjen och skolan. Barn och ungdomar har alltså mest bekymmer om de lever i dysfunktionella familjer där det exempelvis ingår fattigdom, missbruk, våld, funktionshindrade föräldrar, kriminalitet, incest eller rotlöshet. Samt om de inte klarar skolan, både vad gäller resultat och relationer.

"Minskar utanförskapen ökar tillväxten"

Hitta nya vägar
Under konferensens första dag ägnade deltagarna sig huvudsakligen åt socionomen Lasse Mattilas bok "Att förebygga livslångt utanförskap" (se artikel nedan). Medan andra dagen bestod av workshops där de försökte hitta lösningar utifrån de fyra ämnesområdena.

Kirsti Jussila, biträdande förvaltningschef på socialförvaltningen, berättar att Haparanda redan är inne på de spår som Lasse Mattila förespråkar.

– Det vill säga att man ska titta på kostnadsbilden och gå tidigt in med insatser för barn. Om man väntar för länge blir det bara

Enligt Kirsti Jussila, biträdande chef för socialförvaltningen, var det en givande konferens. Hon konstaterar också att Haparanda "är på banan" när det gäller att gå in med tidiga insatser för att förebygga utanförskap.

Foto: Eva Spiik

dyrare och dyrare, säger hon.

Kostnader för miljoner

En rapport visar att utanförskap kostar mellan 350.000 och 1,75 miljo-

ner kronor per år, i enbart välfärdskostnader i form av specialpedagoger, elevassistenter, skolkuratorer, behandlingsassistenter och så vidare. Vid missbruk och kriminalitet får man

lägga till ytterligare en halv miljon kronor per år.

– Lasse Mattila var också mycket inne på förhållningssätt och att man ska skapa relationer till människor, och det är frå-

gor som personalen inom socialtjänsten och skolan ofta diskuterar, säger Jussila.

Eva Spiik

eva.spiik@haparandabladet.se

0922-280 23

Maskrosbarn räddades av fotboll

HAPARANDA Mellan tio och femton procent av alla barn som föds i Sverige per år hamnar i utsatthet och utanförskap. Det

uppges Lasse Mattila, som menar att så behöver det inte vara.

Han var själv ett maskrosbarn, som räddades av fotbollen.

Lasse Mattila är utbildad socionom och har arbetat med utsatta barn och ungdomar i över 20 år, bland annat som socialsekreterare och kurator.

Enligt honom kan utanförskap absolut förebyggas.

– Ja, det är min fasta övertygelse, säger han och uppger att de främsta orsakerna till att tio-femton procent av de kring 100.000 barn som föds i Sverige per år hamnar i utsatthet och utanförskap är okunskap om hur man tillgodoser barns behov, samt rädsla i vuxenvärlden för att göra fel.

Gav ut handbok

Han har nyligen gett ut boken "Att förebygga livslångt utanförskap", som enligt honom användas som en handbok för att spara både mänskligt lidande och miljontals skattekröner per år.

I boken besvarar han frågor som ställs av föräldrar och personal inom skolan och socialtjänsten. Det handlar bland annat om hur man skapar hållbara relationer över generationsgränserna, hur vuxna kan tillgodose barns grundläggande behov, hur skolpersonal kan bemöta skol, bristande måluppfyllelse och normbrytande beteende, och så vidare.

Enligt Mattila är just

skolk en av de viktigaste markörerna på att något inte står rätt till; en av de tydligaste indikationerna för andra riskbeteenden.

Förverkligade dröm

Lasse Mattila skriver, och föreläser, utifrån egna erfarenheter som maskrosbarn. Han var nämligen bara två år då han förlorade sin pappa, samtidigt som hans mamma påbörjade ett alkoholmissbruk – som varade fram till hennes död då Lasse var 15 år.

Under uppväxttiden fanns alltså ingen som satte några gränser, utan han fick komma och gå som han ville. Och att mamman valde flaskan framför honom gjorde att han kände sig rätt värdelös.

På frågan hur det kommer sig att han klarade sig, svarar han tveklöst:

– Fotbollen blev min skyddsfaktor. Jag hade en barndomsdröm om att bli proffs – det var min drivkraft som höll mig ovanför vattenytan, säger Mattila som menar att genom fotbollen fick han lära sig de grundläggande sociala och

emotionella färdigheterna samt ta ansvar.

Mattila lyckades ta sig till finska landslaget och 1994 flyttade han som 17-åring från Finland till Sverige för att skriva på ett proffskontrakt. Därefter har han spelat proffsfotboll runtom i Sverige, Norge och Brasilien.

Tackade ledarna

Han berättar för HB att han har som vuxen sökt upp fotbollsledarna, som har betytt så mycket för honom, för att tacka dem.

– De var inte svåra att finna, de fanns kvar på fotbollsplanen. Oj, jag får gåshud bara jag tänker på dem. De stod för kontinuiteten som är så viktig, och de återupprättade förtroendet för vuxenlivet. Men de var nog inte själva medvetna om hur viktiga de var, säger han och tillägger att det är viktigt för barn och ungdomar att ha någon positiv tillhörighet, som exempelvis ett fotbollsgäng eller en teatergrupp.

Eva Spiik

eva.spiik@haparandabladet.se

0922-280 23

Den här artikeln kan du kommentera på HBwebben.se

Enligt Lasse Mattila, som är född och upp vuxen i Finland, går utanförskap att förebygga. Han ser sig själv som ett levande exempel, som räddades av fotbollsledare, som stod för kontinuiteten.

Foto: Eva Spiik